

Dagbladet.

No. 180.

Udkommer alle Søndage og koster 1 Spd.
80 kr. Håbaret med Tilleg af 30 kr. Porto.

Lørdag den 6te August 1870.

Pris for Beklædigelses er 25 pr. Pettitline. Angaaende Beklædigelse, der tilbage gøres indtage i Nørst Holstebro, se h. J. Jensen's Avertissement nedenfor i Bladet.

2. Narg.

Prædikanter paa Søndag efter Trefoldighed. Vor Frelsers Kirke (for Vor Frelsers Menighed): Højmesse: Hr. Pastor Landberg. Aftenkonge: Hr. Pastor Domaas. Trefoldigheds Menighed: Hr. Pastor J. N. Brun holder Bibelsnæring i Missionshuset Kl. 5. Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund. Grønlands Kirke: Højmesse: Hr. Pastor Tønnes. Aftenkonge: Hr. Sognepræst Jul. Brun. Gamle Aars Kirke: Højmesse: Hr. Sognepræst Dop. Sorødalens Kapel: Hr. Pastor Schüller. Østre Aars Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen. St. Olaf's Kirke: Højmesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. P. Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5. I Bedehuset i Haugmansgaden holdes Missionsmøde Søndag Aften Kl. 6.

Amorgen

(Søndag) indleveres Breve på Postkontoret til Postaabennerne ved Kongsvinger- og Eidsvold-Jernbanerne, Sverige over Charlottenberg, Namnetad samt til de romsøiske Byer og Trondhjem over Thoten, Gubbedalen og Guldbælt indtil Kl. 7½ Efterm. Til Asgaardstrand, Balla og Tønsberg ved Bjørn Farmand, til Drøbak, Horten og de smaaenste Byer med "Halden" eller "Oslo" til Kl. 7½ Em. Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—9 form. Postkontorets forskellige Afdelinger holdes åbne til isolerede Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

aftaaer Fernbanetren til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7½ Efterm.

Jovormorgen

(Mandag) indleveres Breve på Postkontoret til Drøbak, Hvistien, Sønn, Moss, Horten og Holmenstrand indtil Kl. 2 Efterm.; til Postaabennerne ved Eidsvoldbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabennerne ved Kongsvinger- og Eidsvold-Jernbanerne, Sølor, Sverige over Charlottenberg, samt til Trondhjem over Hedenmarken, Østerdal og Røros med Bipoftor fra Hamar til Lillehammer, til Næs paa Hedenmarken, til Trysil og Holtalangen og Singåsas over Tolgen og Røraas indtil Kl. 7½ Efterm.; til de østlandiske Byer, Horten, Balla, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Fredrikstad og videre overland til Vestlandet indtil Bergen inkl. samt Sverige over Göteborg og Utlanet over Helsingør Kl. havn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen over Nittdal, Hadeland, Lom og Valdres samt Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Ålesund, Drammen, Hougård, Modum, Ryste, Sigdal, Hønefoss, Hole, Aadal, Hedalen, Deinaker, Kongsberg og Notodden indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sarpsborg, Bipofturen Sarpsborg-Blatier, Fredrikshald og Fredrikstad med "Halden" eller "Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.

Kvinderne Mening om "Kvinderne Underkølelse".

(Af en kvinde.)

II.

Ja selv kvinderne gjør det — disse, der hidtil frit agtedes for Mellemled, hvorof stiftede de end kunne være imellem Eder, Mand, og os Dyr, Eders "stumme Brødre i Støvet".

Tale til Menneskeligheden i Menneskeheben, af Beslæ-Brunen.

H. Bergelands saml. Skrifter.

Da den Bevidsthed, at i vor Tid seirede Frihed og Humanitet, daglig blev bestyrket ved Kjendsgøringen, da man saa, at Almuens Ret til Oplysning blev erkendt, at man bestrebede sig for at forbedre de Fattiges Kaar, at de Vanvittige blev behandlede som Syge og Lidende, istedsfor at indespærres og mishandles, at der dannede sig Foreninger til Bestyrtelse for Dyrene, at Samfundet vaagede over, at selv Forbryderne blevet menneskeligt behandlede, — da man saa alt dette se uden at Neden endnu var kommet til Kvinderne, bidrog det til end mere at forvirre Begreberne om Kvindens Ret. Den Anstuelse begyndte at sætte sig fast, at for Kvinderne funder aldrig blive Tale om nogen Frihed, og at deres Stilling selvstændig aldrig kunde blive anderledes end den var. At Begrebet om, hvad en kvinde egentlig var for et Bæsen, herved maatte blive forunderligt uklart og utroligt forvirret, er indlysende. Vel har der til alle Tider været Digtere, som med en forbausende Finhed have formaaet at opfatte Kvindens Bæsen og at fremstille hendes Blide med Hjelpe og Skjønhed, ligesom i ingen Henseende Mørket har været eneraadende paa Jordens; der er altid faldt Straaler fra oven, som have udbrædt et mildt Skin hist eller her. Men da Loven ved sine Bestemmelser tydeligt viste, at den ikke delte Digrernes Opsatning, men satte hende meget lavt, saa funder dette ikke forandre hendes Stilling i det daglige, praktiske Liv. Kjærlighed og Synaalen blev hendes Virksomhed overladt. Mændene havde ikke noget imod, at hun lavede deres Mad og at hun syede sine egne Klæder. Men her viste sig Sandheden af det gamle Ordsprog, at Alle ville over, hvor Gjerdet er lavest; thi hun blev ikke uanseglet i sin underordnede Stilling. Mændene havde altid paa rede Haand nogle smaaalige

Anklager og saarende Stikkerier om hende, der fulde vise hende, hvor udelig og svag hun var, og hvor hun var behængt med Fejl og Skrøbeligheder, hvormod hans egne ofte temmelig paatagelige Fejl blot vare ligesaa mange glimrende Egenskaber. Den stakkels Kvinde gjentog i sin Haablosched begge Dele efter ham. Jeg nævnte i Begyndelsen af denne Artikel denne Krybken og Smigren for Mændene, og vil nu, for at anføre et Exempel, fortælle, at jeg har hørt Kvinder opvarte deres Mand med den Overbevisning, at om en Mand vilde sy Modepynt, saa maatte det blive noget ganste anderledes udmerket, end naar en Kvinde gjorde det, thi alt, hvad en Mand gjorde, var altid bedre, end hvad en Kvinde gjorde. Saal modløse og saa slaviske vare de blevne under det Tryk, der laa over dem. Deres Lænkning havde næsten intet andet Spillerum end at udfinde nye Smigrierier for Mændene og nye Neghættelser for sig selv, hvilket medførte større Fare for Begrebsforvirring hos de Første end hos de Sidste, da jo Smiger som bekjendt har en mere berusende Virkning end Domgylse. Manden vidste heller ikke mere, hvor han vilde hen med al sin Storhed og Hærslighed; han gav sig Lust i Sange som

Manden med Glas i Haand
folt af sin høje Mand
isler sig stor,

hvilken Sang jeg til min Forundring har hørt en begavet ung Mand finde at være en smuf Sang, som virkelig udtrykte Mandens Storhed. Det var i Aaret 1850. Høvde det varer et en Mand fra den Tid, Sangen blev frevet, — men en ung Mand fra en anden Tid! Det var virkelig et betydningsfuldt Tegn. Man tenke sig, om en ung Mand nu, 1870, vilde med megen Alvor og Ideva paa staat, at der Intet var i veien for at synge "om Kloden rofkes end, dets Hjelde skal Storme dog ei funne fælde" med samme Begistring, som i 1816. Men man ikke vilde betrægte ham med et ubehandligt eller indvendigt Smif?

Men den egentlige paatagelige Sindsforvirring viser sig dog først i Udtrykket "Slabningens Herre", som Manden, naar han ret fester sit Belvære, behager sig i at bruge for dermed at besevne sig selv, og som de løvede Kvinder gjentage efter ham. Paa mig har dette Udtryk, siden første Gang det har mødt mig i Livet, gjort samme Indtryk som det maa gjøre paa et musikalsk Øre, naar midt i en Skala, ut re mi fa so la si, der pludselig kommer en Tone, der er trefjerdedel for lav eller for høi. Jeg kunde ønske mig Kierlegaards Evne for at behandle denne "Slabningens Herre" efter Fortjeneste, eller en Profektors Færdighed for at kunne anatomere, dissister og præparere ham. Jeg saa forsøge om den sunde Sands, som Slaberne ikke har nøglet Kvinderne, strækker til for at kunne balsamere ham. Denne "Slabningens Herre" fornærmer Gud i Himlen og den kvindelige Halvdelen af Menneskeheden paa Jordens. Titelen til Kvinden, er mere indvillet, men jeg haaber at det vil lykkes mig. Jeg har vundet saamangten uret Hespel, og her gjelder det mere end et Garnsstæ, det gjelder at tilbagevise en Fortjeneste mod Gud og mod hans Hæders Værk, Kvinden. Altfaa til Arbeidet!

Vi se en Mand, som læner sig tilbage paa Stolen, løfter Hovedet i veiret og figer med selvbebagligt Ansigt: "Ja, Manden er Slabningens Herre!" Hvad vil nu den gode Mand hermed sige? Han stiller sig, Manden, alene paa Menneskets Plads ligeoversor den øvrige Slabning, som jeg i fort Begreb nævner som Dyr, Planter og Mineralier. Dersom han vilbe tale som et Menneske, da sagde han: Mennesket (Mand og Kvinde) er Slabningens Herre. Dette kan med en vis Indstænkning siges, da Gud selv satte Mennesket (Mand og Kvinde) i et Hærstørrelse til den øvrige Slabning her paa Jordens, da han sagde til dem: "Gjører Eder Jordens underdanig". Maar nu Manden, der er bleven sr og svimmel ved at isolere sig og opføre sig over Kvinden i saa lang Tid, ikke noier sig med at være Menneske, men vil være noget mere, han vil nemlig være "Slabningens Herre" ganske alene, og han vil staas ganske alene paa den Plads, som tilhører Mennesket, (Mand og Kvinde) hvor stal da Kvinden staas? Hvor vil han gjøre af hende? Hvor vil han sætte hende hen? Ganske at benegte hendes Tilbørelse gaar jo ikke godt an, saameget mindre, som den hele Mænøvre netop bliver gjort for, indtil det Umandelige, at briste sig ligeoversor hende. Det egentlig tilstrekende ved Sagen er, at han saa at sige slør sig til "Rid-

der" paa hende. Det er rigtignok paa det Frygteligste at misbruge dette Ord, der har saa god en Klæng, dette at bruge det til at betegne en saa umandig og saa uoverdig Afkærb, som denne, jeg her har forsøgt at stildre. Men tilbage til "Slabningens Herre" i hans isolerede Magtstilling. Hvor stal Kvinden sætte sine Fodder, da Manden gjor sig saa bred, at han optager hele Jordens Krebs til sine Fodder? At sætte hende blandt Planter, Dyr eller Mineralier kan dog heller ikke rigtig gaa an, selv for "Slabningens Herre". (Man ser ovenfor, at Beslæ-Brunen griber til den Uovei at gjøre hende til en Mellemting mellem Dyr og Menneske). Det eneste, der bliver tilovers, er at lade hende hænge løs ube i det tomme Rum som hans Skygge.

Lad os nu bestjætte os lidt med hende, Stakkels, som der ikke var levnet det, hvorpaa hun funde sætte sine Fodder.

Hun blev nævnet med et andet Navn i sin Umyndighedstid, hun kaldtes "et Fruentimmer". Dette Ord er en Hordansning af det tyste "Frauenzimer", hvilket etter ikke kan betyde andet end et Kvindefammer eller "Jomfrubur" som det hed hos os i gamle Tider. Dette Ord er ved en ubegribelig Begrebsforvirring og Mandsslovhed gaaet over til at betegne det levende Bæsen, som vi nu kalde en Kvinde. Horsaavidt passede disse To, "Slabningens Herre" og "Fruentimmer", godt sammen som Samtidige, at medens hans Selvsølse var saa opsvulmet, at han aldeles ingen Plads vilde indromme hende ved Siden af sig, saa var hun svundet ind til et skyggeagtigt Begreb, der blev betegnet ved et Ord, der kun kan betyde noget Livsløst. Forfatterinden til Amtmandens Østre giver os i sine "Oktobersfantasier" en fortælling Typus af en saadan Fruentimmerlivværelse: "Ifr. Bott sidder lidt til side fra de Øvrige, og selv dette, at hun holder sig i Skyggen, er betegnende for hende. Hun er et Skyggebilledet i Livet, og har aldrig gjort Forvridning paa Andet og har aldrig været agtet for Andet. Hvem ser efter Silhouetterne paa Baugen, naar der er Malerier i Stuen! For Tiden er hun i Huset hos Fru Edestorp, i hvad Edestorl er ikke let at sage. Som Selstaberingen kan det neppe være, da hun er i den pinligste Gradtaus og negativ i al sin Veren. Ingen Dødelig har endnu nogensinde hørt hende udtales en friwillig, selvstændig Mening om nogen Ting, og stribet man, trykkes af denne forstakkede Passivitet, engang til at udøste en saadan, saa kan man regne paa, at den er et Ekstrem af en tilfældig, sidst udtalt Anstue, fættet saa telegrafist som muligt og ledsgaget af et Blit, som om hun børstalt om Tilgivelse for en saadan ubesteden Anmasselse."

"Fruentimmeret" har trukket sig tilbage fra Verden. Kvinden, som Gud stalte, har indtaget den hende tilkommende Plads og sidder, blomstrende som en Rose, ved sit Arbeide. Hun bevæger sig i frist Lust, hun turner, hun svømmer, hun har Menneskerettigheder, hun løber endogsaas Hjelpe og Remi, og — som man ser af Protesten i Morgenbladet, hun befinder sig vel. "Fruentimmeret" kan ikke have længe igjen at leve; stor Livskraft kan der neppe være i hende. Vi vilde nu anmode "Slabningens Herre" om at bevise hende den sidste Ere, for lang og tro Ejendom, og — vi er saa oprigtige at sige det — han bør helst følge hende i Graven. Der bliver saa ingen Hygge for "Slabningens Herre" alligevel herefter. Kvinden vil for det første have saa megen Plads, at hun derpaa kan sætte begge sine små Fodder, og vil give ham Albue- og Ribbenstålsaalsenge, indtil han indrommer hende denne billige Forvridning. Det er ikke noget for ham det, sig som han er vant. Hans "Fruentimmer" gjorde aldrig alt. Hvis hun noget, Stakkar, saa var hun naturligvis forvist, og til hun ingenting — saa — var hun naturligvis ogsaa forvist; thi hvorfor skal hun ikke være forvist; hun døede jo ikke til noget og var bare til Unytte i Verden. Gud hjælpe hende, hvis ikke hun var forvist!

Det er tyve Åar siden at jeg første Gang traf paa "Slabningens Herre" og at han ved prælende at nævne sin Titel saaede mine Øren paa den Maade, jeg ovenfor har bestrevet. Men hvad værre er, jeg har, med Stem at tale om, trukket ham igjen for ikke længe siden. Mit Ansigt fortalte sig til en yndelig Grimase ved at se hans opsvulmede Stikkelse og at maatte høre det selvbebagelige: "Ja, Manden er Slabningens Herre!"

Hans Tid er nu forbi. Ved Siden af Kvinden, som Gud stalte, trives kun Manden, som Gud stalte. Han er ogsaa kommet for at indtage sin Plads, og vi lykkes ham med den sidste Forvridelse, at han vil have uændelig meget mere Glæde af sin "Kvinde", saaledes som Gud har givet ham hende, end "Slabningens Herre" no-

gensinde havde af sit stakkels "Fruentimmer", om han ogsaa undertrykte, mishandlede og bagtalte hende nok saa meget, medens han "med Glas i Haand, stolt af sin høje Mand", dræf sig under Bordet og troede sig at være guddommelig. Det er underligt med det, men der er ingen Glæde og ingen Belsignelse ved slig Fremfærd. Nu er det, Gud vere lovet, anderledes. Jeg vil hidsætte Digterens *) sjonne Ord:

Jeg synder mig ved Tanten som ved Syne,
der højt i Sky, som paa en Kongestol,
iftum af Himmelens Hæveling stillet inde
sud Jordens Herrestol — sad Mand og Kvinde.

Og nu nogle Ord i en mere alvorlig Tone. Sagen har nemlig ogsaa sin sorgelige Side. Hvorvænge stærk Sjæl af det "svage Kjøn" er ikke blevet mere og mindre knust, kvælt og er gået til Grunde i alle de Tider, medens hun stod i den ovenfor bestrevne, lidet misundelsesværdige Stilling. Jeg har hændt en saadan, hvil Minde jeg her vil sætte. Hun var i Besiddelse af literært Talent, en stærk Tænking, en rastløs virksom Mand. Alle disse rige Gaver blev tilfældstil, af Mangels paa en passende Virksomhed med tilstrækkelig Lust og Lys, til en Mandsslovhed for hende og bragte hende til Fortvilelse. Hendes Virksomhed som Lærerinde funder ikke tilfredsstille hendes Mandssigten. Nogle Fortællinger og Digte og et Forlæg til et mere videnstabeligt Arbeide var fun hændt af hendes nærmeste Krebs, og selv denne har ingen Levning mere af disse Optegnelser. Hvor mangt svagt Forlæg funde ikke komme for Lyset, naar det kunde ikke komme for Lyset. Men hun var jo et "Fruentimmer", hun funder vel hemmeligt onse at offentliggøre sine Arbeider, men hun turde jo ikke ville det.

Bore Brødre i Hjeldbygderne have forsøvde delt Sjælene med den her nævnte Kvinde, at der var en uoverstigelig Skranke, som filte dem fra det høiere Kulturliv, og især fra virksom Deltagelse deri. Hvor mangt et "Knudebjerg" som Grundtvig falder det, maatte Bondegutterne ikke gennembryde for at naa frem i Dagen som "studier Mand". Men den Fordom havde han dog, at han aldrig havde hørt andet end at det var gildt at naa et stort Maal, og at var Vandstelighederne derved affærfende, saa var Gren desto større ved at overvinde dem. Men den ulykkelige Kvinde, som var inddræsset med den Lærdom, som Protestens Forf. lader det være sig magtpaalliggende at indstørpe, at "hendes Liv skal være et stille, skjult Liv i Hjemmetets Helligdom, hun skal ikke ville fremtræde paa nogensomhelst opsigtsvækkende Maade, thi da løsriver hun sig fra sin, af Gud givne Natur, og dette skal aldrig ustraffet". Hun var derved hunnet med den Lærdom, som Protestens Forf. lader det være sig magtpaalliggende at indstørpe, at "hendes Liv skal være et stille, skjult Liv i Hjemmetets Helligdom, hun skal ikke ville fremtræde paa nogensomhelst opsigtsvækkende Maade, thi da løsriver hun sig fra sin, af Gud givne Natur, og dette skal aldrig ustraffet". Hun var derved hunnet med den Lærdom, som Protestens Forf. lader det være sig magtpaalliggende at indstørpe, at "hendes Liv skal være et stille, skjult Liv i Hjemmetets Helligdom, hun skal ikke ville fremtræde paa nogensomhelst opsigtsvækkende Maade, thi da løsriver hun sig fra sin, af Gud givne Natur, og dette skal aldrig ustraffet".

Jeg vil her fremstætte et ophylende Eksempel. Mon Miss Florence Nightingale ved "stille" og "skjult" at nyde sin fyrligste Formue i sine rigt udstyrede Boliger, ved at tente paa at smykke sig og glæde sig ved et forsynet Livs Behageligheder, som andre Kvinder i hendes Stilling, mon hun derved, siger jeg, havde vist sig mere kvindelig, mere overensstemmede med Guds eget Ord at Kvinden skal være "en Medhjælp"**) for Manden, end ved at gjøre det i højste Grad "Opsigtsvækkende" at rejse til Krigsstuepladsen paa Krim, gaa ind i Kasernen og personligt opvarte, pleie og troste de saarede og lidende Soldater? Mon det ikke skulde forblive "ustraffet" at hun der udfoldede en Virksomhed, som jeg har hørt de indsigtsfuldeste Læger at beundre? Maa ikke tovertimod ethvert Menneske kalde en saadan Oprelse og Menneskelærighed i højeste Grad kvindelig?

Og nu til det sidste Punkt i Protesten, at Kvinden ikke bor undrage sig Mandens Bestyrtelse. Høi ligge der noget saare stjont. Alle Skaberens Bører udmerker sig ved en stor Skønhed, men intet saameget som hans øverste Skabeling Mennesket, Mand og Kvinde. Bibelens første Beretning om Menneskets Skabelse finde vi i 1ste Mosebog 1ste Kap. 27: "Og Gud stalte Mennesket i sit Billedede, han stalte det i Guds Billedede; Mand og Kvinde stalte han dem". Her

*) Paludan-Müller. Luststipperen og Atheisten. **) Udøvet af Protestens Forf. Jeg maa her anmerke, at i de 10 Bibler, jeg har ved Haanden, en fra København 1806 og den anden Kristiania 1854 staar "Medhjælp", som skal være hos ham. Men jeg er mig bevidt at have læst Stedet for saaledes: "Medhjælp", som er ham lig. Hos Mand, i femme, som jeg har ved Haanden, under jeg og jeg "je lui serai un ajeable semblable à lui". Genese II. 18.

udhæves, at Menneskets Hærlighed bestaaer ver, at det er slæbt i Guds Billde, og her peges paa den Bisdom og Skjønhed, som indesluttes deri, at Mennesket er Mand og Kvinde. Den store Skjønhed ligger netop i at de er udrustede paa forsættig Maade, hvorved de komme til at trænge til hinanden og fuldstændiggjøre hinanden. Dette udhæves ikke af John Stuart Mill; han synes at overse det, ja at modarbeide en saadan Opgatning af Forholdet. Det ser næsten ud som om han vilde bevise, at Mand og Kvinde er aldeles lige, hvad den ene formaaer, formaaer den anden ogsaa. Her gjør jeg altsaa den Indbremmelse, som jeg i min første Artikelfun sit Blads til at antyde. Men jeg vil strax tilføje, at jeg alligevel finder, at Mill har Ret i hvad han gjør, thi da Mandens Forhold til Kvinden var blevet saa forryktet og han selv der ved blevet saa forrykt af Hoomod og Selvgodhed at han vilde gjøre sig selv til en Guddom og hende til et Øry eller et Intet, ligegyldigt hvilket, naar han kun beholdt Marten for sig alene, saa fandt Mill, at det Forste, der var at gjøre, for at bringe ham til Besindelse, var at anmode ham, paa en høflig men bestemt Maade, om at stige ned fra sin himmelstræbende Throne, og derpaa at slaa denne i tusinde Stumper og Stykker for hans Nine. Og, da Manden havde tiltegnet sig al menneskelig Rettighed, Frihed og Egenstaa under Navn af sine specielle Privilegier, hvortil han havde Eneret, saa fandt Mill, at det Bedste var at begynde med at fravriste ham Alt, da han havde tilegnet sig Alt. Her ser vi altsaa paa den sjællesteste Maade virkeliggjort det, som Protestens Forfatterinde vil have, naar hun siger om Kvinden: „hun er saa fint anlagt; hendes Nervesystem, hendes Gemælt, hendes hele Natur og Personlighed kan ikke taale at stilles blot ligevorfor den ydre Verden og de raa Forhold, der er uundgæelige i Livet. Alt dette skal Manden bestyrke hende for og være den, der fører hendes Sag“.

Hvad de raa Forhold angaar da er det med dem ligesom med Banen, at de undergaar betydelig Modifikation. I Middelalderen var Forholdene saa raa, at en Kvinde ikke funde bevirge sig paa en Landevei uden tilhæft med et Folge af haandfaste Mænd forsynede med gode Staahuer, Sværd og Skold. I det os nærliggende Tidsafsnit, hvormed jeg her har bestjært mig, kunde hun vel til Ned gaa alene paa Gaden, men da hun var anset for en saa yndelig Skabning, havde Herrerne i Selbstslivet ofte et drillende Bæsen mod hende og legte med hende „som med en lidet Hund“, som Bjørnson siger i Folkebladet. Nu er det netop det som hendes Forkjempere vil, ved at aabne hende nye Stillinger, at hun i dem skal staar som Kvinde, det vil sige staar fredet og bestyrket.

Ligesaa vist som vi ved at gjøre os svage og uselvstændige, og, ved ikke at hjælpe os selv hvor vi kan, bliver en Byrde for Manden istedefor at være en Medhjælp for ham, ligesaa vist er det, at der ikke gives en Kvinde, som ikke ved at sætte Pris paa en Mands kraftige Arm naar hun trænger til den; jeg har desfor heller ikke lagt Skul paa den Taknemmelighed, som jeg føler og som tusinde og otte tusinde Kvinder med mig føler, ligevorfor disse „starpe Tænkere“ disse ædle Mænd, der saa mandigt hjæmpe for os, og som slaa saadanne Slag for vor Sag, som vi selv aldrig havde formaet.

Kristiania, 6te August 1870.

Journal officiel udtaler sig paa følgende Maade: „To politiske Systemer staa for Dieblækket oversor hinanden: Frankriges Politik og Preussens Politik. Begge bedømmes ved deres Handlinger. Det andet Keiserdomme har samvittighedsfuldt holdt fast ved den nye Ret og den nationale Suverænitets Princip, der saavel udadtil som i det Indre er Grundlaget for det af Kesser Napoleon III. indviede System, og det har aldrig stilt Frankriges særlige Interesse fra de almindelige Interesser. At saa de svundne Tiders egoistiske og eksklusive Tendenser til at vige for Ideerne om Fremstmidt og Solidaritet, det har bestandig været vores Diplomatics Program; men for at denne store Tante kunde blive til en Virkelighed, havde det været uundgæligt, at Preussen ikke gjorde det til sin Opgave at forstyrre den europæiske Harmoni. Dersom en Nation, der repræsenterer den raa Magt og Fortidens Traditioner, ustraffet havde forfulgt ørgjerrige Planer og Drømme om Grobninger, medens de andre Magter bestjærtigede sig med filosofiske og humane Reformer i Overensstemmelse med Fremtidens Program, saa vilde Ligevegten i Sandhed snart være blevet fuldstændig brudt. Det er Frankriges Øre, at det energist modstætter sig denne opslugende Politik, der, som det hedder i Keiserens Proklamation, har valt Mistillid i alle Retninger, gjort overvrevne Rustninger til en Nobbedighed allevegne og forvandlet Europa til en Leir, i hvilken der herster Usikkerhed og Frygt for den næste Dag. Siden Keiseren traadte i Spidsen for Frankrig, har hans Optreden usædvanlig været maadeholden og støttet sig til Retten. Idet han principielt opstillede den

Sætning, at det altid er den offentlige Menings, hvem Seirens tilfældst tilhører, er han bestandig gået tilbærs med en ødel Uegennytthed. Der som man havde hørt paa den Appel, som han rettede til Folkenes Samvittighed for at indlede en ny Fredens Era (Forstaget i 1863 om Kongressen), vilde Europa ikke, saaledes som det nu er Tilsælget, være adspaltet og pint af Bekymringer. Var det ikke Keiseren, der for nogle Aar siden henvendte sig til alle Statsmænds Hornuft og sagde til dem: „Have Fordommene og de hærfulde Stemninger ikke allerede varet alfor lenge? Skal Stormagternes avindsyge Rivalitet uophørlig forhindre Civilisationens Fremstmidt? Stulle vi vedligeholde den gjensidige Mistillid ved overvrevne Rustninger?“ Og det var jo ligeledes Keiseren, der dengang strev disse mindeværdige Linier til alle Europas Suveræner: „Kalbet til Thronen af Forsyhet og det franse Folks Billie, men opdragten i Modgangens Skole, kan det maaest mindre tilstedes mig end nogen Anden at ignorere Suverænernes Rettigheder og Folkenes berettigede Længsler. Det er mig magtpaalliggende at godtgjøre, at jeg ikke har noget andet Formaal end uden Mytterser at gjenoprette en varig Fred i Europa“. Det er et ikke mindre ophøjet Sprog, Keiseren fører i dette Dieblæ, naar han ubryder i sin Proklamation, der allevegne har gjort et saa levende og dybt Indtryk: „Vi forordre Oprætelsen af en Lingenes Tilstand, der garanterer vor Sikkerhed og betrygger Fremtiden. Vi vilde erobre en varig Fred, baseret paa Folkenes sande Interesser, og gjore Ende paa denne præiere Tilstand, under hvilken alle Nationer anvende deres Hjælpefilder til at ruste sig imod hinanden“. Det er en stor Sorg for H.S. Majestæt, at Preussen ved sin ørgjerrige og voldsomme Adfærd har gjort det umuligt for ham at fortsætte sine store Bestræbelser for at gjenoprette en fredelig Tilstand, hvilket var Maalet for vores Anstrengelser. Ingen Magt havde sat flere haandgræbelige Beviser paa vor gode Hensigt end dette Preussen, der saa dumdrægtig har trodset os. Vi havde uafbrudt vist det Velvillie og Hensynsfuldhed. I 1856 vilde vi ikke opgive vor Fordring om, at det skulde tage Blads i Pariserkongressen. I 1857 vare vi saa lykkelige ved en venstabelig og uinteressert Mægling at forstaane det for en Konflikt med Schweiz. I 1860 reiste Keiseren selv til Baden for der at udtales fredelige og venstabelige Ord. I 1861 lod han sig repræsentere ved Kong Wilhelms Kroning af Marschal Mac Mahon. Samme Aar aabnede han i Berlin Forhandlinger, som førte til Handelskontrakten mellem Toldforeningen og Frankrike. For, under og efter Begivenhederne i 1866 viste vi alene de forsonligste Hensigter oversor Preussen. Det sollte sig i den Grad forviiset herom, at det fuldstændig blottede sine Rhinelande under Krigen med Østrig. Vi tænkte saa langt fra paa at drage Fordel af Stribighederne i Tyskland, at vi respektere denne store germaniske Folkerace, for hvilken vi altid havde næret hoi Ugtselse og sand Sympathi. Efter Sadova indstærkede Frankrig sin Rolle til en Mægling, hvis øde Karakter anerkendtes paa begge Sider; men vi haabede, at Pragertraktaten, der tildeles afsluttedes ved vore bona officia, ikke skulde blive et dødt Bogstav. Vi kunde ikke et Dieblæ tro, at Preussen havde holdt os for Nar, at den uafhængige internationale Tilberelse, der stipuleredes til Fordel for de sydtykke Stater, kun skulde være en Mytterser, og at Danmark, trods Bestemmelserne i Pragertraktatens 5te Artikel ikke skulde faa Nordstævigs Distrikter tilbage. Vi kunde ikke tænke, at Preussen overimod den nye Rejs Negler vilde afholde sig fra at lade Befolkningserne ved en almindelig Aftemmning ratihabere Annexionerne af Hannover, Kurfürstendommen Hessen, Hertugdommet Nassau og Fri-staden Frankfurt. Vi havde ikke gjort Regning paa Egoismen hos en Stat, hvis Held støttet sig paa den brutale Magt, og som i 1866 sadt ind i Lande, hvis Suveræner ikke havde begaet nogen anden Brøde end trofast at opfylde deres Pligter som Forbundsbyrster. Vi havde ikke gjort Regning paa de Traktater, hvorved Preussen indgik en Alliance med de sydtykke Stater eller rettere bragte dem i Forhold af Underordnelse, saa at de blevé lænkebundne til det: ikke heller havde vi gjort Regning paa den udfordrende Politik, der negtede Danmark den allerringeste Opreisning, eller paa den Hærstykke, som midt i det nittende Aarhundrede vilde gjenopvælle Karl den Femtes Monarki. Det var ikke nok for Preussen at have reduceret Hærstyrke i det nordtykke Forbund til koniske Pre-fæster og at have tilintetgjort den standordnede Ligevegten ved Slesvigs Grobning, det vilde oven ihjel sætte en preussisk Prins paa Thronen i

Madrid, og selv da den europæiske Menings funde Sands protesterede imod en saa besynderlig Præ-tension, erklærede Kong Wilhelm, at han, dersom den hohenzollernske Kandidatur igjen skulle dukke op, alene vilde raadsføre sig med Omstændighederne. Den uforholdsmaessige Forsgelse af et Kongehus' Magt, der direkte eller indirekte vilde herske fra Østersøen til Stædet ved Gibraltar og fra Rhinen til Donaumundingerne, har valt Uro hos de fleste Magter i Europa. Oplevede vi ikke i 1867, da den hollandske Regjering henvendte sig til os for at henlede vor alvorlige Øpmærksomhed paa Planer, der ikke gif ud paa noget Mindre, end at Nederlandene og deres prægtige Kolonier i en mere eller mindre næer Fremtid fulde hjemfalde til Preussens Begjærlighed? Det er ikke blot Holland, der trues af Preussen, Preussen truer ogsaa det danske Folk, som det, for at vi skulle citere en berømt Sang, higer efter at forfolge til dets Øer og jage ud i Havet; Preussen truer ligeledes det svenske og det norske Folk, som sympathisere med Danmarks Videlser og antastes i deres væsentlige Interesser ved Øvergrib, der med hver Dag ere blevne farligere: Preussen truer endelig Ruslands Østersøprovindser, hvor de preussiske Øvergrib allerede ere traadte saaledes frem, at Russernes Patriotisme medrette er blevet opbragt derover. Og hvad skal man sige om Hertugdommerne Baden og Hessen, om Kongerigerne Bayern og Würtemberg, hvis Uafhængighed og Autonomi er traadt under Fodder, og hvis Suveræner have mistet alle deres Prærogative? Hvorledes lader det sig tænke, at Preussen, der ligesaalidt respekterer de historiske Grindringer som Folkenes Aspirationer, vilde blive staaende foran Østerriges tykke Provindser, dersom det gif af med Seirens i Kampen? Det er jo bekjendt for Gud og Hvermand, at Sonderlemmelsen af det habsburgske Monarke, som Seirherrerne ved Sadova paa en saa fræt Maade udelukkede af Tyskland, er en stædig Gjenstand for de Dromme, hvortil de brandborgske Markgrevers Efterfølger hengiver sig. Dersom Preussen ikke i rette Tid var blevet standset i sit udstærende Grobningssystem, vilde det endogsaa have foruroliget Italien, og den Dag vilde være kommen, da dets graadige Blitke paa engang havde været rettede paa Venet og paa Amsterdam. Et der Nogen i Italien, som har glemt, med hvilken Ringeagt de preussiske Generaler og Stabsofficerer udtalte sig om Victor Emanuels Hær? Hele Europa vil tilfældst, det haabe vi, høit og lydelig erklaare, at Frankrig er ligesaa maadeholdent, som Preussen er voldsomt, og at Ansvaret for Krigen hviler paa Kong Wilhelms og hans Ministers Ørgjerrighed. Dette Faktum er saa ubesrideligt, det paatvinger sig Enhver med en saadan Evidents, at hele Debatten maa gaa ud herfra som det Givne. Efterat Keiseren er blevet twungen til at drage Sværdet, vil han lade Magten træde i Retnets Ejendomme. Journal officiel citerer derpaa efter Keiserens Proklamation og bemærker til Slutning: „Fædrelandet, der er opslammet af Patriotisme, gaar med stolt Tilstid Fremtiden imøde; det ved, at Gud beskytter enhver stor Sag, og at Keiserens Seir vil være Retnets og Fremstmidtets Seir“.

Den franse Udenrigsminister har tilstillet de forstjælle franse Gesandter en Depesche af 24de Juli, i hvilken han imødegaar den af Baron Werther givne Fremstilling af en Samtale med ham. Grammont oplyser, at Werther navnlig havde betonet, at Kongen af Preussen aldeles ikke ved at bemyndige Prinsen af Hohenzollerns Kandidatur havde haft til Hensigt at saare Keiseren og aldrig havde forudsat, at en saadan Kombination kunde være Frankrigs ubehagelig. Naar det forholdt sig saaledes, havde Grammont sagt, saa vilde en Udtalelse heraf meget lette en god Forstaaelse; men han havde aldrig forlangt, at Kongen skulde skrive et Undskyldningsbrev. Endvidere havde Grammont ingenlunde draget de nuværende Minister frem i Sagen, men sagt, at intet Minister i Frankrig vilde kunne bevare Kamrenes og den offentlige Menings Tilstid, naar det samtykede i et Arrangement, der ikke indeholdt alvorlige Garantier for Fremtiden, ligesom han heller ikke havde adstilt Keiseren fra Frankrig. I Anledning af de Bebreidelser, som Kabinetet i Berlin havde rettet imod Frankrig, fordi det underhandlede med Kongen istedefor med Ministeriet, bemærker Grammont, at Statssekretær Thile besvarede den franse Gesandts første Henvendelse til ham i det spanske Chronologespørgsmaal med de Ord: „Den preussiske Regjering var fuldstændig uvivende om denne Sag, som aldeles ikke angik den“. Efter et saadant Svar var det naturligvis nødvendigt at henvende sig til Kongen selv. Saadan direkte Forhandlinger vare altid

mislige, men her havde man intet andet Valg havt. Naar dersor den preussiske Regjering beklagede, at den første Strenge Note i hele Sagen var Krigsberklæringen, da var dette en simpel Konsekvens; thi man sendte jo ikke Noter til Souveræner. Til Svar paa Bismarks i tvetydige Udtryk holdte Venstrelse af, at der tidligere havde fundet Forhandlinger Sted om Prinsen af Hohenzollerns Kandidatur til den spanske Throne, meddeles Grammont til Slutning følgende Depesche, dat. 31te Marts 1869, fra Benedetti til Lavalette, den daværende Udenrigsminister: „Hr. Marquis! Deres Excellence har igaar ved Telegraf opfordret mig til at forvise mig om, hvorvidt Prinsen af Hohenzollerns Kandidatur til den spanske Throne havde en alvorlig Karakter. Jeg har imorges havt Lejlighed til at tale med Hr. Thile og har troet at kunne spørge ham, om jeg burde lægge nogen Vægt paa de Rygter, der havde cirkuleret i denne Sag. Jeg har ikke sjult for ham, at det var mig om at gjøre at faa nsiagtige Øplysninger, idet jeg bemærkede, at en saadan Eventualitet interesserede alfor direkte den franse Regjering, til at det ikke maatte være min Pligt sieblifflig at gjøre den opmærksom paa Faren, i Tilsælde af, at der var Grund til at tro, at denne Eventualitet kunde realiseres. Jeg sagde, at det var min Hensigt at meddele Dem Beretning om vor Samtale. Hr. Thile har givet mig den udtrykkelige Forskring om, at han aldrig nogensinde har havt Kundstab om noget som helst Tegn, der kunde tyde hen paa en saadan Konjunktur, og at den spanske Gesandt i Wien, under sit Ophold i Berlin, ikke engang havde hentydet hertil. Understatssekretæren har, idet han udtrykte sig saaledes, og uden at jeg havde sagt Noget, der kunde tilskynde ham hertil, troet at burde give sit Øresord derpaa. Efter hans Udsagn havde Hr. Rancés fun underholdt sig med Grev Bismark, der maaest onstede at benytte sig af Gesandtens Gjennemreise for at blive oplyst om Tilstandene i Spanien og om den Maade, hvorpaa disse udviste sig med Hensyn til Valget af den fremtidige Suveræn. Dette er Indholdet af Hr. Thiles Udtaleller, idet han flere Gange kom tilbage til sin første Erklæring, at der ikke kunde være Tale om Prinsen af Hohenzollern til Spaniens Krone“.

Corr. Havas skriver: Man stulde tro, at det af Times offentliggjorte Udkast til en Traktat havde aabenbart en umaadelig Fare for England. Regjeringen interpelleres med Høitidelighed, og Granville og Gladstone svare med en Alvor, der næsten er mere end høitidelig. Englands Diplomater og parlamentariske Notabiliteter gaa pludselig fra Koncepterne. Havde de givet sig Tid til at tænke lidt over Forholdene, kunde de have holdt sig i Ro. Hvad Times nu udbasunerer som en Nyhed, staar i Forbindelse med de i 1866 forte Forhandlinger imellem Benedetti og Bismark. Der var som bekjendt Tale om en Kompensation til Frankrig for den Forstyrrelse, der var indtraadt i Ligevegten, og blandt de forstjælle Losninger, som bragtes paa Bane, var ogsaa den i Times meddelte, som i hoi Grab tilstalte Preussen og stært tilraadedes af det. Belgiens Annektering til Frankrig var saa at sige blevet en sig Ide hos Bismark, og han kom baade før og efter Sadova frem med dette Forsteg. Vi kunne imidlertid officielt meddele, at Keiser Napoleon ingensinde vilde gaa ind paa denne preussiske Kombination.

Om den lille Affære ved Niederbronn, i Nærheden af Pfalz meddeles Journal officiel: „General Bernis har nylig slaaet en fiendlig Rekognosceringsstyrke foran Niederbronn. En bayersk Officer faldt, og 2 Officerer toges tilfange.“ Patrie tilfojer: „General Bernis befandt sig ved de franse Forposten, da han underrettedes om, at en badensis Rekognosceringsstyrke befandt sig i Nærheden af vore Forposten. I fort Afstand fra vores Linier traf en Eskadron af det 12te Jægerregiment, der førtes af General Bernis, virkelig ogsaa paa en badensis Eskadron, paa hvilken den stræg gjorde et Indhug; alle de fiendlige Officerer faldt eller saaredes, og nogle Fanger gjordes, og nogle Heste toges. Fægtningen var fort og glimrende.“

Fra Paris skrives under 25de f. M. til L'Ind. belge: Det er en fuldstændig Reservehær, der samles i Leiren ved Chalons. Foruden de hundrede Batalioner af den mobile Nationalgarde vil man her oprette et helt Armeekorps, uagter der er samlet saa umaadelige Masser ved Grænsen. Marschal Canrobert har taget Kommandoen over alle disse forenede Kræfter.

I en Strivelse fra Strassburg til Temps

meddeles, at der i den sidste Tid er ankommet mange bayerske og badenske Deserterer dertil, i Gjennemsnit 50 om Dagen. Ogsaa fra andre Punkter af den franske Grænse melder der om tyste Deserterer. Flere af disse have forlangt at blive indlemmede i den franske Fremmedlegion, men de militære Autoriteter synes ikke at ville gaa ind herpaa, og saadanne Soldater ere jo heller ikke meget værd.

Moniteur Universel meddeler fra paalidelig Kilde, at Først Anton og Prins Leopold af Hohenzollern ere faldne i Unaade i Berlin, fordi de gav Aftald paa den spanske Throne. Bismarck har i heftige Udtalelser bebrejet Prinsen, at han ved sit ildsærlige Tilbagetog har givet Spanien Anledning til at trække sig ud af Sagen og derved sat Frankrigs stand til at raade ved Rhinen over 100,000 Mand, som det ellers maatte have sendt til Pyrenæerne.

Et Londonnertelegram af 2den August meddeler: I Overhuset indbragte Lord Russell igaar en Bill om strax at befædre Militisen.

I Underhuset forlangte Regjeringen en Bevilling paa 2 Millioner for at styrke Forsvaret og navnlig forøge Hæren med 20,000 Mand. Forslaget modtoges med en Bisaldestorm. Paa en Forespørgsel af Stappleton svarede Gladstone, at Regjeringen ikke kunde forbyde Udsættelsen af Kul. Derimod vilde de Kulstibe, som direkte forsynede en krigsførende Magts Flaade, være hjemfaldne til Straf som Stibe, der forte forbudt Ladning. Disraeli udtalte, at England burde i Forening med Rusland som Beskyttesmagter for Rhinprovinsen(!) have modsat sig enhver Krig efter Pariserfreden. For Tiden vilde en bevirnet Neutralitet være nødvendig, for at England eventuelt i Forening med Rusland kunde optræde som Fredsmægler. Gladstone svarede, at Udtalelsen "bevæbnet" Neutralitet var upassende og ubevæbnet imod de krigsførende, og han tilføjede, at Disraelis Bemærkning om Rhinprovinsen var urettig, da en Garanti, om den havde bestaaet, var ophørt med det tyste Forbunds Oplossning. Fremdeles imødegik Gladstone en Anke fra Disraeli over, at England ikke var forberedt paa Krig, idet han henviste til, at den indtraadte Krisis havde været usørget for hele Europa, og paaberaabte sig de allerede indledede Forholdsregler til Udvældelse af Forsvaret. For at overholde en streng Neutralitet havde Regjeringen forbudt Englands og Helgolands Lodser at lodse Krigsstibe, og udstedt Forbud imod direkte Kulleverancer saavel som imod Ukrustning af Krigsstibe. Under en derpaa følgende længere Debatt reiste Cochrane, Dixon og Beaumont Spørgsmål om Belgiens Neutralitet, og forbræde, at England skal have indtaget en bestemt Stilling i saa Henseende. Gilpin og Richard udtalte sig imod at forsøre Traktaterne med Magt, og Cardwell og Chiders støttede Regjeringens Forslag om Hær og Flaade. Forhandlingen endte uden Resultat, da der ikke blev tilfældet noget bestemt Forslag af nogen af Talerne.

Times udtaler det Haab, at Sydsland vil føle sig tilfredsstillet ved den engelske Regjerings Forbud imod Leverancer af Kul til Krigsstibe, hvilket formodes ogsaa at finde Anwendung paa Leverancer til Arsenaler; men mener dog, at det vil være nødvendigt at forbyde Udsættelsen af Vaaben og Skibsfornodenheder, mulig ved nye Love.

Havnen. Blandt de ifølge efterstaaende Stibesliste ankomne Tartsier kan nævnes: Slonneri „Mathilde“, L. Nicolon fra Antwerpen med 66,500 Tagsten og Stykgods, deriblandt 8 a 900 Kasser Kandis, ca. 200 Sækkede Kasse, 276 Kasser Stearinlys. Dampstibet Falster fra København hidom igaar Eftermiddag med et mindre Parti Stykgods, deriblandt ca. 700 Tøppe Nassinaade. Det medbragte fra Danmark 5 vogne Hornkvæg og endel Smaagræse. Dampstibet „Kong Sverre“ indkom til Bryggerne i Formiddag fra Hamburg med næsten fuld Ladning Stykgods, deriblandt 50 Vibor Sprit og ca. 70 andre Gustager Brændevin. Ved dets Afgang fra Hamburg laa 15 større Stibe færdig til at nedsynkes paa første Vind.

Med „Kong Sverre“ kom hertil idag fra Hamburg et italiensk Operafestslab, bestaaende af 5 Herrer og 3 Damer. Selvslabet skal med det første optræde paa Kristiania Theater.

Udvandringen. Med Dampstibet „Albion“ afgaede igaar over Hull til Amerika 110 Emigranter.

Bor nyeste Monitor Thrudvang ligger nu til Ankensude ved Natholmen. Den har væretude paa et mindre Togt siden Midten af Juni, og skal nu tilbage til Herten.

Fra Skolemødet i Göteborg. Efterat det Samtalen om det første Spørgsmål var afsluttet Tirsdag Formiddag, tog man sat paa det andet, nemlig i hvilket Omfang Religion bør læres i Folkeskolen, og hvordan Undervisningen i dette Fag bedst kan ske. De fleste Talere utsatte

sig for Luthers lille Katolskdom og en fortsattet Bibelhistorie. Det var mer gjennem Lærerens mundtlige Foredrag, at Kristendoms-Undervisningen stulde ske. Der oplystes i Debattens Lov, at man hverken i Sverige eller Danmark havde nogen Pontoppidan. Ogsaa dette Spørgsmål ansaas besvaret i Diskussionen.

Onsdag Formiddag holdt Seminariebestyrer Leinberg et meget interessant Foredrag "om det sidste Skoleværens Udvikling med særlig Hensyn paa den praktiske Uddannelse af Lærere." Han oplyste, at for År 1866 fandtes der kun sex Folkeskoler i Finland, hvis Lærere og Lærerinder blev lønede af offentlige Midler. — Dette År bevilgede Senatet Lov til 6 Lærere og 1 Lærerinde; År 1867 til 8 Lærere og ligesaa mange Lærerinder. 1868 til 14 Lærere og 10 Lærerinder; År 1869 til 26 Lærere og 13 Lærerinder. Ved Udgangen af sidsteåret År udgjorde de offentlige Midler, som aarlig anvendtes til Folkeskolelærernes Lønning 48,400 Mark (8500 Spd.), fordelt paa 59 Lærere og 33 Lærerinder, hvilke tilsammen betjente 59 Skoler, hvorfra fun tre i Stæder".

Antallet af Deltagere er nu forøget med 400, saa at det i det Hele udgør 900.

Onsdag afsluttede Debatten om de sidste Spørgsmål. Derpaa gav Göteborgs Samlag en Aftedesfest i Exercerhuset.

Angaende Aarsvæxten i Nordre Bergenshus Amt indberetter Amtmanden:

Mai og Juni Maaned samtidig først Halvdelen af denne Maaned har været ualmindelig regnfuld og kold i hele Amtsdistrikset, dog især i Sødisstrakterne. Dette har dog ikke haft nogen væsentlig stadelig Indflydelse paa Græsvæxten, som i det hele over et godt Foderaar, hvorvel der flere Steder især i Nærheden af Kysten klages over Isbrand. Være er det med Kornet. Fra de ytre Bygder klages der temmelig almindelig over at Saakornet har været dårligt, saa at Agrene ere tynde, men endnu almindeligt over at Agrene paa Grund af Kulde og for stor Væde staa tilbage og ere fulde af Ugres. Der er saaledes lidet Sandhedspræst for, at Sødisstrakterne selv efter det nu indtraadte gunstigere Veir vil saa mere end et middels År paa Korn. I de indre Distrikter, navnlig i Indre Sogn, ere Udfigterne derimod ogsaa for Korn lovende og til dels meget lovende. Poteterne staa over det hele Amt godt. Frugtavlens er slaaet fejl paa Grund af haardt Veir i Blomstringstiden.

I Sommermaanedene er, saavidt mig beftjndt, intet fæste af Betydning foregaaet.

Maleren Knut Bergslien opholder sig ifølge Berg. Lov. for Tiden i Bergen. Sammen med ham er en ung Brodersen, der skal have robet et betydeligt Talent i samme Retning som Onkelens.

Svenske Blades Utdalelses i Anledning af Krigsen. Nya Dagl. Alleh. for Onsdag d. 2de ds. forvarer sig imod Aftonbladet. Bladet indser især, at andre Staters Eksempler skal være afgjørende for Sverige og Norge, hvad Rustninger angaaer. Man maa dog tage Hensyn til vor Beliggenhed og særegne Forhold. Bladet forstørre i Anledning af de Antydninger, Aftonbladet indeholder om Fejched og Mangel paa Tillit til Sveriges og Norges Evne at kunne forsøge sig som Grund til ikke at ruste, at hvis virkelig Fare var for Haanden, det ikke skal gøre sit Land noget vængete Strid. Aftonbl. tager Dagens

Nyh. sat for dets Usandfærdigheder, som Posttidningen ifølge Telegram for igaar i en officiell Artikel maatte optræde imod. Aftonbl. falder sig Nyheder Natiens Nyheder og ikke Dagens. Tidsskriftet Framtiden udtaler sig starkt imod G. H.- og S.-Tidn., og mod enhver Forvering af Bismarckthum og Tysklands nationale Enhed.

Den franske Flaade. Første Del af den for Østersøen bestemte Panzersfædre bestaar ifølge "Frederiksh. Av." af 7 Panzersfædre og 2 Avisodampere; der ventes efter Forlydende endnu 19 eller 20 Panzersfædre. Af de 7 Panzersfædre ligger 4 for Anker mellem Skagen og Hirtsholmen, deriblandt "La Surveillante" med Admiral, Greve Bouet-Villaumez ombord. Disse 4 Sfædre samt Avisodamperen "Jerome Napoleon", blive nok der indtil næste Aftelings Ankomst, hvormod de øvrige Sfædre ere afgaaede i forskellige Retninger, nogle rimeligtvis paa Jagt efter preussiske Krigsfædre, der tydelig nok helst ville ud af Farvandet.

Til den forestaende Kunstudstilling i Stockholm er der kommet over 300 forskellige Kunstsverker. Af disse er en 20 til 30 norske og ligesaa mange danske. Blandt de norske befinder sig ogsaa Tidemand's "Bedstemoders Brudekrone" og Gudes "En Averb i Skoven".

Monitoren John Ericsson er paa Tilbagevejen fra Norrköping stødt paa Grund ved Gnis. Den kom snart slot med en ubetydelig Løsning.

Handelen og Krigsen. Idet Shipp. and Merc. Gaz. anfører nogle Betragtninger over de sandsynlige Folger for Handelen, især den engelske, af den nu udbrudte Krig, anslaa Bladet det ved Verdepapirernes Synken paa en Gang opstaaede Tab til ikke mindre end 12 Millioner £stl. (54 Mill. Spd. norsh.). Ikke blot alle fremmede Papirer ere sunkne betydelig i værdi — deriblandt ogsaa mange saadanne Landes, der ikke have det ringeste med den udbrudte Krise at gøre — men ogsaa engelske Jernvejepapirer ere blevne berørte i større eller mindre Grad. I den franske Bank kan man forudsætte, at Metalforaaret, der allerede er blevet betydelig formindsket, vil synke endnu mere, især paa Grund af de Krav paa Pengen, den franske Regjering vil fremkomme med. Den er vistof dybt indvillet i Gjeld, men vil dog blive nødt til fra Tid til anden at optage nye Laan for at kunne møde Krigens Eventualiteter. Der kan forresten ikke være tvivl om, at den med Lethed vil kunne opdrive de nødvendige Penge, da vores Dages Frankrig er et ganstet andet Land end Frankrig for et halvt Aarhundrede siden, da Landet var udmarvet af Krigen og af overdrænne og uprodiktive Udgifter. Frankrig er blevet i hoi Grad beriget ved sin nære Handelsforbindelse med England og ved det i dets Industri stedsfundne Opsving.

Det lærde Skolevesen har nu ogsaa ifølge "Folkelets Avis" i Danmark været under Behandling, idet nemlig Kirkeministeren Geheimeraad Hall i Ferietiden daglig har holdt Møder med enestefra af Danmarks første Skolemænd. Man tenker paa en Uddeling af de lærde Skolers Undervisningsstof i en klassist-historist og en mathematisk-naturhistorisk Gren. Ligeledes tenkes der paa Aftaffelsen af det vidtredne Karakter-system, saaledes at Resultatet indstrækkes til et "bestaaet" eller "ikke bestaaet."

Flere Fængslinger har fundet Sted i Hannover. • Saaledes er Redaktøren af "Deutsche

"Volks-Zeitung" dørsedes, Eichholz, Advokat Schmell og forrige Statsminister Münchhausen sendt til Spandau.

Hvalrossfangst. Ifølge et Finnmarksp. tilfællet Brev, dat. Novaja Zembla 6te Juli har Hvalrossfangsten iaa paa Grund af Ismæsserne været yderst ringe. En Mengde Tartsier var underland og nogle af dem forliste.

Missionsmødet i Tromsø. Mandag den 25de f. M. kl. 10½ Form. holdtes Missions-Gudsstjeneste, hvor Stiftspræst Brun intimerede, Sogneprest S. Brun prædikede, og Missionsfælens Forstander Ekhoff sluttede. Samme Dags Efterm. kl. 4 holdtes det forberedende Møde; det lededes af Pastor Dons, der aabnede det med Bon. Til Ordfører valgtes Sogneprest S. Brun til Vice-Ordfører Prost Jensen. Mødet sluttedes med en Tale af Pastor Koren fra Amerika; han bragte en Hilsen fra Prester og Menigheder inden Amerikas nord-lutheriske Synode og udtalte Onsets om en underliggende Tilstutning mellem den og vort Fædrelands Kirke. Til Sammen benyttedes den af Hovedbestyrelsen udgivne Missionspsalmebog. Under det forberedende Møde oplæstes følgende netop indlobne Telegram fra Provst Mo i Drammen:

"Til Tromsø Generalforsamling!

Herren øje naadig ned
Wisdom, Kjærlighed og Fred
Lyse med den Raadesol,
Som gaar aldrig under Sol,
Give Eder selv det Raad
Han forvandle kan til Daad,
Saa hans Nige komme kan
Til den arme Hednings Land".

Paa Generalforsamlingens Begyæring besvarede den valgte Ordfører dette Telegram, hvori udtaltes Forsamlingens Tak for den hjerlige Hilsen.

Telegrammer til "Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 5te August.

En provvisorisk Lov hemminder Finantsministeren at udstede 5 Millioner Kreditbeviser; dagligt Rentemaximum af 1½ Skilling pr. Hundrede Daler. De skulle indløses til 31de Decr. 1872.

Carlsruhe, 5te August.

"Carlsruher Zeitung": Under en Rejognosering igaar ved Selz gjorde en badensk Division et Bytte af 30 Baade. 3 Døde og 1 Saaret.

Brüssel, 5te August.

Jørgen Journal officiel er der idag intet Nytt fra Krigssuepladsen.

Berlin, 6te August.

Officielt: Kronprinsens Fremrykning igaar foregik uden alvorlig Modstand. Han passerede franske Lokaliteter syldte med Saarede, hvori blandt en preussisk Oberst. Transmændene besyde det ubesatte Saarbrücken med Granater.

Brüssel, 5te August.

Forbud er udstede mod Udsættelse af Vaaben og alle Slags Krigsforsønsheder undtagen til neutrale Lande.

Berlin, 5te August.

Kronprinsen fortsætter idag Fremrykningen.

Blikke paa Hertugens Gesant. Men da denne traadte blandt dem med ødel Anstand og friit, hjælt Blit, blev de undseelige og forlegne, og da han endeligen tilstalte dem med hostlige, smigrende Ord, blev deres tappe Hjertet ganst vundne for Hertugens Sag.

"Belerfarne Oberst", sagde han, "tappe Befalingsmænd for de forsamlede Landsknægte, Hertugen af Würtemberg har næret sig til sit Lands Grænder, har erobret Staden Heimsheim og er findet at forstaffe sig Landet igjen paa samme Maade . . ."

"Gud forbade mig, han har Net, jeg vilde gjøre det samme . . ."

"Han har provet Landsknægtene tappe Arme og fortæsellige Krigskunst, da de endnu stod imod ham; han vil nu forene sig med dem, for at de skulle staa ham bi med det samme Mod, og lover dem ved sit fyrstelige Ord at holde de Betingelser, som de har tilbuddt ham."

"Eu from Herre", mumsede de blandt hverandre med forsigt Mine, "en Guldgylde om Maanedben — og Guds Dod — daglig fire Potter Vin for Befalingsmændene!"

Obersten stod op, blottede sit skældede Hoved og sagde, idet han forlegent rommede sig:

"Vi takke Eder, hjælde Herre, vi vil gjøre det, vi vil drage med — vi vil gjengælde det schwabiske Forbund, hvad det har gjort imod os, det vil vi. De allerbedste og tappræste saavel som fortæsellige Folk har det bortsænt, som om det ikke mere brugte Landsknægtene. Der staar for Eksemplar Kaptein Löfller. Hvis der findes en mere tappe Landsknægt i hele Kristenheit, saa vil jeg lade mig slaa levende og lade mig stege som en So. Der staar Staberl fra Wien; saadan en Karl har aldrig Sol eller Maane bestinet. — Der er Magdeburgeren, ingen Tyrol kan fågt saa godt som han, — og Muckerle der, man skalde ille se det paa ham, men beter den bedste Skytte med en Musketonner, og naar han skyder friti Gange, træffer han altid engang i det Sorte. — Om mig selv vil jeg ikke tale, Selvros stinker; men, Bassa manelka!"

Eders Trommeslind, saa gaa en Ulykke! Slaa en Hvirvel som naar man stormer en Festning, Bassa manelka! Slaa af alle Kræfter, om ogsaa Trommeslillerne knækkes, — saaledes hilse de tappe Landsknægte en Fyrste."

Denne sorte Tiltale gjorde sin fuldkomne Virkning; den krigske Stare mumlede Hertugens Navn, de rystede sine Hellebader, stodte sine Boss'er tilrørende mod Torden, Trommeslagerne greb sine Trommeslillerne kampagtigt i Haanden, og da nu Georg von Sturmfedder, Würtembergs Bannersører, sprængte hid og bag ham paa en hoi Hest Hertug Ulrich af Würtemberg, stolt som i sine Regjeringsdage, med dristige, bydende Blitke, da blottede den lange Peter fuld af Krefrygt sit Hoved, Trommerne larmede som ved en Festnings Indtagelse, Fanerne nedskænkedes for at hilse ham, og Landsknægtene raabte et tusindstemmigt: Leve Ulrich!

Bondemanden fra Hardt stod sille i det Fjerner og hørte ikke denne krigske Hilsen, hans hele Sjæl syntes blot at ligge i hans Øje, der hang druknet ved hans Herre. Hertugen standeide sin Hest, saa sig omkring, og en dyb Stilhed herstede blandt de mange Mennesker. Da traadte Bonden frem, knælede ned, holdt hans Stighøile, at han kunde siige af, og sagde:

"Her er godt Würtemberg overstalt!"
"Hal! er det Dig, Hans, min Staldbroder i Ulykke, der bringer mig den første Hilsen fra Würtemberg? Mine Ridderne har jeg ventet her for at hilse paa mig ved mit første Strid paa württembergst Grund, min Kantsler og mine Raader, hvor ere de Hunde? Mit Lands Stender, hvor ere de? Vil man ikke se mig igjen i mit Hjem? Er der Ingen af disse her for at holde min Stigbølle, uden Bonden?"

Hans Ledsgagere

Dronningen modtog i går Eftermiddag Gort-schafot.

Florents, 4de August.

Senatet vedtog motiveret Dagsorden, konstaterende Ministeriets tilkendegivende om at Rustninger ere tilraadelige for uden fare at kunne imødese Begivenhederne. Senatet udtalte den tillid til Ministeriet, at det oprettholder den offentlige Orden, beskytter Forhandlingsfriheden og udelukkende følger Forfatningens Vej.

London, 5te August.

Krigsministeren har i Underhuset afgivet beroligende Erklæring angaaende Armeens Tilstand. Marineministeren har gjort det samme for Flaadens Bedkommede.

Paris, 5te August.

Politipræfekten har udstedt en Forordning om at indførte Tyskere maa have førstilt Tilladelse for at kunne opholde sig i Frankrig.

Paris, 5te August.

Officielt: 3 Regimenter af Divisionen Douay og en let Kavalleribrigade blevne i går ved Weissenburg angrebne af en meget overlegen fiendtlig Styrke, der var koncentreret i Skovene ved Breden af Floden Lauter. De franske Tropper holdt Stand mod Angrebet i flere Timer, men trak sig derpaa tilbage til en Høje, hvorfra de bekræftede Vejen til Bitsch. Douay faldt. En Artilleripiges, hvis Hest vare nedslidte og hvis Lavet var knust, faldt i Fiendens Hænder. Mac Mahon har sammendraget sit Armeekorps ved de angrebne Punkter.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 5te August.

Indklarerede:

Skip	Kapt.	fra	med
Sif	Reinertsen	Lissabon	Kork, Salt.
2de Brødre	Salvesen	Stettin	Rug.
Mercur	Skoklefeld	Dyzart	Stenkul.
Sicilia	Nielsen	F. havn	lev. Fisk.
Elida	Johnsen	Hobro	Støbesand.
Elida	Adriansen	Danzig	Rug.
Livebybak	Lean	Stettin	do.
Mathilde	Nicolai	Antwerpen	Stykg.
Udexpederede:			
Skip	Kapt.	til	med
Mathilde	Iversen	Randers	Trælast.
Venners Minde	Svarer	England	do.
St. Yean	Leroy	Frankrig	do.
Marie	Kristensen	Strømstad	Sild.
Schweigaard	Koren	Sannesund	Ballast.
Lucie	Gjertsen	England	Trælast.
12 Brødre	Hansen	do.	do.
Najaden	Hansen	do.	do.

Meteorologiske lagtagelser.

Kristiania, 6te August. Barometret er steget. Høieste Lufttryk i Sverige og Finland. Hvirvecentrum søndenfor Norge, et nyt nærmer sig Irland og et andet Nordland. Frisk østlig Vind i Bodø, sydlig til sydvestlig svag til frisk i Kristiansund, paa de Britiske Øer og den vestlige Del af Nordsøen; i dens østlige Del samt paa Østlandet nordøstlig laber. Smukt Veir nordenjelds, skyet tildeles med Regn i det sydlige Norge; fugtig Luft og høi Temperatur overalt. Udsigter:

18

jeg har tjent i Spanien og Holland og, Canto sacramento! i Italien og Tyskland; Guds Død! i enhver Hær hjender man den lange Peter. Gud forbade mig, naar jeg og de Andre komme bag paa den schwabiske Hund, jeg vilde sige Forbund, diavolo maledoto! da ville de smøre Hæser og sægte med Holene!"

Dette var den længste Tale, som den lange Peter havde holdt i sit Liv, og endnu i sildigere Tider, da han for lange siden ved Pavia havde trykket Seglet paa de tyske Landsknægtes Hæder ved sin Død, anførte hans Staldbrode, naar de fortalte deres yngre Kammerater om den lange Peter, dette Dieblit som et af de mest ophøjede i hans Liv. Da han, stodt paa sit lange Sverd, sin store Hat med en Hanehjer siddende hælt paa et Dre, den høire Haand i Siden, stod opreist med Benene vidt fra hinanden, havde der ikke manglet ham andet end en bedre Bams og en Guldkæde, for at anses en ægte Oberst og sand Feltherre.

Befalingsmændene indbød nu Junker von Sturmfeber til at holde en Monstring over den nyligt hervede Hær. Den hule Lyd af de uhyre Trommer lod gjennem Dalen og valte de Sovende af deres hvile.

Endnu syntes Frønsbergs krigsråste Vand og hans strenge Sands for Orden at sveve over dem, thi inden faa Dieblit havde de dannet sig til tre store Kredse, som hver bestod af fire Faner.

Befalingsmændene lod dem gjøre nogle Øvelser, og Georg beundrede Landsknægtenes Behændighed og troede, at man neppe vilde bringe det videre i Krigskunsten paa Jordven.

Omtrent efter en Times Forløb meldte Forposterne, at man saa Baaben blinke ned i Dalen i Egnen af Heimsheim, og naar man lagde Øret mod Jordven, funde man tydelig høre mange Hestes Hovslag.

"Det er Hertugen", raahte Georg, "for min Hest frem, jeg vil ride ham imøde."

Den unge Mand galopperede hen igennem Dalen, Befalingsmændene og deres Folc saa efter ham og beundrede den Kraft og Behændighed, hvormed han i sin tunge Rustning

Sydvestlige Vinde med skyet Veir; Tordenbyger og Nedbør ikke usandsynlig.
Kristiania 762.6 +22.0 -18.3 ÖNO Svag. Letsk.
Nairn 756.5 +20.0 +16.7 SV Flau. Klari.
Yarmouth 759.8 +17.8 +16.1 V Laber. Letsk.
Valencia 754.9 +17.2 +15.6 SSV Frisk. Skyet.

Befjendtgjørelser.

Klingenbergs Theater.

Søndag den 7de August Kl. 7½ Efterm.

Tredie Gjæste-Optræden af Solodanserne Fru Hilda Lund og Hr. Robert Sjöblom fra det kongl. Theater i Stockholm.

1. Paa grøna Lund, Dramatisk Situation med Sang og Chor (svensk Original).
2. Imellem Akterne: Carneval de Venise, Grand pas de deux, danses af Fru Hilda Lund og Hr. Robert Sjöblom.
3. Til Slutning: L'Arragonaise, spansk Nationaldans, danses af Fru Hilda Lund og Hr. Robert Sjöblom.

Mandag den 8de August Kl. 7½.

1. Storhertuginden af Geroldstein, Opera-Buffa i 4 Akter af Offenbach.
2. I første Akt: Grand pas de deux af Balletten „Robert og Bertrand“, danses af Fru Hilda Lund og Hr. Robert Sjöblom.
3. Imellem 3die og 4de Akt: La Capricieuse, danses af Fru Hilda Lund og Hr. Robert Sjöblom.

E. J. Hafgren.

Christiania Dampkjøkken.

Søndag: Først Kjødsuppe med hel Kaal og ferskt Kjød 8 fl. Klar Kjødsuppe med Kjødboller og ferskt Kjød med suet Kaal a 12 fl.

Mandag: Hølegryns Melkesvelling og Risfisk a 8 fl. Risfisk med Fløde og røget lax med suede Poteter a 12 fl.

Til Afshentning 1 fl billigere.

Christiania Borger- og Realskole.

Indmeldelser modtages fremdeles. Prøven afholdes Mandag den 15de August, da Skolen igjen begynder efter Ferierne.

E. Corneliusen.

Folkehøffolen

i Ullensaker begynder igjen med Gutten 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvilling og Oplysning, som kan være til Nyte og Glæde for Bonden uden at føre ham ud af hans Livsstilling. Hvad vi fornemmelig vil give Beledning i, er Historie, især Norges, Læsning af vores bedste Forfattere, Sang, Fordbestrivelse, Metstrivning, Regning, Naturlære, samt lidt Fordbrug. Betalingen er 2 Spd. maanedlig; Hus og Kost kan faaes ved Skolen for 4½ Spd. maanedlig; Sengelæder kunde hæfti medtages. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde af den sidst undersvorne.

J. Möller. Ingvar Böhni, theol. Kand. Prebst.

Trygstad Station.

Spärcks Handelsakademি

begynder den 15de d. M. Elever indtegnes i Dybwads Boglade og hos Undertegne, der træffes hvee Dag fra 9—11 i Nitters Hotel.

Ærbødigst

Sign. Spärck.

Stole.

Indmeldelser af nye Clever (af begge Kjøn) til Skolen paa Bedehuset modtages daglig indtil 16de August i Stolelokalet fra Kl. 12—1.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spd. overtager til billigste Præmier og paa de libraleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa Huse, færdige og under Bygning, Husleie, Skibe i Havn og paa Stabel, Skove, Indbo og andet Løsøre samt Varer.

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spd. I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.

Man kan i Regelen gjenem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikningsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania,

Livsforsikringsselskabet

IDUN

har udvidet sin Virksomhed til ogsaa at omfatte alle Slags Livrenter og Pensioner (Overlevelsesrenter), og er Tabellerne for saavel disse som almindelige Livsforsikringer beregnet meget fordelagtigt for de Forsikrede. Særlig bemærkes, at Forsikringer og Forsørgelser paa Livstid i „Idun“, som erhverves ved aarlige Præmier, ikke bortfalde, om ogsaa Præmiebetalingen ophører, men kun reduceres, saa at den Forsikrede altid faar fuld Valuta for sine gjorte Indskud.

Selskabets Love har kgl. Stadsfestelse.

Prospekter udleveres ved Hovedkontoret og Agenterne.

D. Kildal. Tho. Joh. Hefty. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. J. Gjerdum.

Hartv. Jacobsen Kiel

anbefaler sin Speditionsforretning.

19

sprang paa Hesten, roste hans Anstand og hans Holdning, saa længe de kunde se ham.

Snart blandede hans Hjelmbusf sig med de Buste og Landespidsler, som man bemærkede ned i Dalen. De kom nærmere, nu saa man Hjelme blinke, nu blev Rytterne synlige indtil Brystet, nu viste de sig paa engang paa en liden Høi, og man fandt oversigt over den hele Skare. Piberen fra Hardt saa med lynende Øje i det Hjelme. Hans Bryst havede sig og sank, Glæden syntes at røve ham Hænderdrættet; maallos tog han Obersten ved Haanden og pegede paa Rytterstaren.

"Hvo af dem er Hertugen?" spurte denne, "er det ham paa Stimmelen?"

"Nei, det er den ædle Hr. von Hewen; ser I Württembergs Banner? Hvad, ser jeg ret? Ved Gud, Junfer Sturmfeber bører det!"

"Det er en stor Ere. Guds Død, han er først fem og tyve Aar og bører Fanen! I Frankrike tor blot Kommetablen, den første Mand efter Kong Frantz, gjøre det. Der talde man den Øreslamme, og den er af pure Guld. Men hvo er Hertug Ulrich?"

"Ser I ham i den gronne Kappe med de sorte og røde Fjær paa Hjelmen? Han rider ved Siden af Banneret og taler med Junkeren, han rider paa en Hingst og peger netop med Fingeren paa os — se, det er Hertugen."

Rytterstaren kunde omtrent udgjøre frit Heste; den bestod for det meste af Adelsmænd og deres Tjenere, der var fulde Hertugen i hans Forvisning eller, underrettet om hans Indsats, havde forenet sig med ham paa Grænsen af hans Land. De havde alle gode Heste og var godt bevæbnede. Georg von Sturmfeber bar Württembergs Banner, ved Siden af ham red Hertugen, aldeles klædt i Staalplader.

Da dette Dog nu havde næret sig Landsknægtene paa omrent tohundrede Skridt, oploftede den lange Peter sin Stemme og sagde:

"Giv mig, I Krigsmænd! Naar Hertugen er kommen os nær, og jeg tager min Hat af Hovedet, saa striger: "Vivat Ulericus;" svinger Fanerne, og I Trommeslagere, først paa

Karter over Krigsskuepladsen erholdes i stort Udvalg, ankomne fra Kjøbenhavn, Leipzig og Berlin.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johansgade No. 4.

For Forretningsmænd og Reisende.

For 72 Skill.

erholdes hele Aaret rundt her i Byen frit tilbragt i Huset, for Udenbyes Portotilleg 12 Skill.

„Norges Kommunikationer“ der indeholder Originalurer for alle Landets Jernbaner og for de fleste Dampskebne. Bladet udkommer den 1ste og 15de i hver Maaned. Abonnement modtages i Bogladerne og paa Postkontorerne. Enkelte Numre faaes for 6 Skill. i Bogladerne, Dhrr. J. Meinich og W. Foss's Dampskebexpeditioner, og ombord paa de fleste Dampskebne saavel i udenlandske som indenlandske Fart.

Dampskebne opfordres til uopholdelig at indsende sine Ruter saasart de ere bestemte.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johansgade No. 4.

Meteorologiske lagtagelser.

Hos Wilhelm Balle faaes i størst Udvalg til billigste Priser: Dækketøj, Haandklædedreiel, Liinlerreder i alle Bredder, Bomuldslerred, Stout, Shirting, Piquet, Demet, Brillante, klare hvide Tøier, Gardintøier, Sengetepper, Lommetørklæder. Floneller etc.

A. Halvorsen & Co.s Lager af Papir, Pap, Papirposer og Konvolutter

anbefales som vel forsynet med kurante Sorter, fra de mest anerkendte Norske, Svenske og Udenlandske Fabrikker, til Nutidens billigste Priser.

Bentse Brugs

Tilvirkninger sælges til Fabrikpriser, samt med Fabrikens høieste Rabat, i Forhold til Forbrugets Størrelse.

Lager og Detailudsalg: Carl Johansgade No. 3, nær Jernbanetorvet.

Rosendahls Papirfabriks Tilkirninger af Protokol-, Skriv-, Concept-, Post-, Tag-, Træk-, Tapet-, Tobak-, Tryk-, Kardus- og Makulaturpapir anbefales til Fabrik-priser fra Oplaget ved

</div